

memo aan de gemeenteraad

aan de gemeenteraad
onderwerp Voortgang en herziening focus warmtetransitie

van het college van burgemeester en wethouders
datum 18 juni 2024
dossiernummer 8189

Memo

Samenvatting

In 2021 stelde de raad de Transitievisie Warmte (TVW) vast. Een evaluatie wijst uit dat het noodzakelijk is om te intensiveren en te versnellen. Verder wijst onderzoek in het verkenningsblok ("startbuurt") Plaswijck Kern uit dat het aanleggen van een grootschalig warmtenet hoge kosten met zich mee gaat brengen en veel tijd in beslag gaat nemen. Woningcorporaties hebben laten weten niet aan te willen sluiten op een grootschalig warmtenet in Plaswijck Kern, waarmee het draagvlak voor een grootschalig warmtenet te klein wordt. In de TVW is afgesproken dat deze startbuurt "model staat" voor overige buurten in Gouda waar een warmtenet "mogelijk kansrijk" is. Het tempo in verkenningsblok Plaswijck Kern werkt nu vertragend op overige projecten in de stad. Dit heeft een negatief effect op het halen van de ambitie om in 2040 een CO₂ neutrale gemeente te zijn. Het college hecht veel waarde aan de ambitie "2040 CO₂ neutrale stad" en kiest er daarom voor om zoveel als mogelijk de focus te leggen op het 'klaar-voor-aardgasvrij' maken van de gebouwde omgeving via isoleren en besparen. Individuele oplossingen vormen het aardgasvrije eindbeeld. Hierbij wordt een uitzondering gemaakt voor initiatieven van inwoners of bedrijven waarbij naar een klein-collectieve oplossing wordt toegewerkt. Het college werkt dit besluit uit in een uitvoeringsstrategie. De gemeenteraad zal gevraagd worden de kaders hiervoor vast te stellen.

Doel

Dit memo heeft als doel uw raad te informeren over een wijziging in focus in de uitvoering van de warmtetransitie waartoe het college heeft besloten. De wijziging in focus moet zorgen voor intensivering en versnelling bij de uitvoering van de warmtetransitie, een proces dat aanzienlijk bijdraagt aan de ambitie om in 2040 een CO₂ neutrale stad te zijn.

Aanleiding

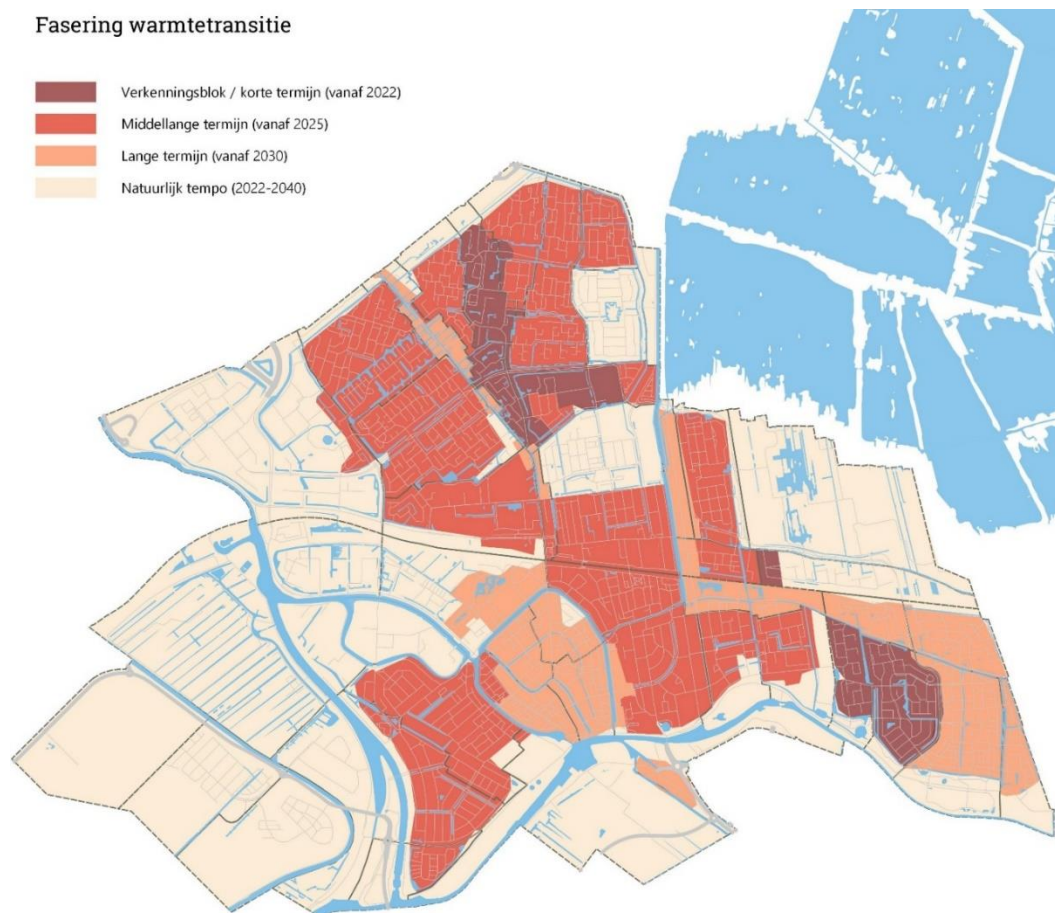
Middels een evaluatie van de TVW, uitgevoerd door onderzoeksbureau DWTM, is de stand van zaken in de uitvoering van de warmtetransitie in kaart gebracht. Daarnaast is voor Plaswijck Kern, één van de eerste verkenningsblokken uit de TVW, een onderzoek naar de haalbaarheid van een warmtenet afgerond. De conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie en het haalbaarheidsonderzoek zijn met een advies aan het college voorgelegd. Daarnaast heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) een herijking uitgevoerd van het onderzoeksrapport Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor Decentrale Overheden 2022-2030 (maart 2024). Deze herijking geeft inzicht in de kostenprognose voor gemeenten bij de uitvoering van het Klimaatakkoord. Dit alles geeft aanleiding tot het informeren van de gemeenteraad.

Aanvullende informatie

Transitievisie Warmte: tijdpad en warmteoplossing

Het Rijk legde een paar jaar geleden alle gemeenten de verplichting op om uiterlijk 31-12-2021 een Transitievisie Warmte (TVW) vast te stellen. Uw raad stelde de TVW op 8 december 2021 vast.

De TVW beschrijft het tijdspad naar aardgasvrije wijken in 2040 en geeft aan welke warmteoplossingen per wijk/buurt mogelijk zijn. De TVW moet elke vijf jaar worden geactualiseerd. Met de komst van de Omgevingswet, de Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) en de Wet gemeentelijk instrumentarium warmtetransitie (Wgiw) zal de volgende TVW de vorm hebben van een Warmteprogramma. In dit programma moeten heldere keuzes gemaakt worden. De in 2021 vastgestelde TVW beschrijft een *globale planning voor Gouda (afbeelding 1)* en laat zien dat voor het grootste deel van de stad *twee opties mogelijk zijn: een warmtenet (collectieve oplossing) of "all electric" (individuele oplossing) (afbeelding 2)*. De globale planningskaart laat zien dat alle wijken elkaar snel volgen. Onderzoek in een wijk zou moeten leiden tot opstellen van een Wijkuitvoeringsplan (WUP), waarna gestart kan worden in een volgende wijk. Idee daarbij is: we leren in wijk 1, nemen de lessen mee naar de volgende wijk, en zo door.

Afbeelding 1: globale planning TVW

Transitievisie Warmte: actualiseren wanneer nodig én wanneer daar aanleiding voor is

Bij vaststellen van de TVW werd een motie aangenomen om niet na vijf jaar, maar al na drie jaar te actualiseren. Wanneer de TVW nu geactualiseerd zou worden, kan deze nog niet voldoen aan de eisen die aan een warmteprogramma worden gesteld vanuit de Omgevingswet, de Wcw en de Wgiw. Daarnaast heeft het haalbaarheidsonderzoek in Plaswijck Kern laten zien dat ook nader onderzoek (lees: "veel tijd, capaciteit en geld") niet makkelijk leidt tot een eenduidige oplossing. Er bestaat verder ook nog te veel onduidelijkheid over de kansrijkheid van (grootschalige) warmtenetten in Gouda. Hierover meer in de volgende alinea. Actualiseren van de TVW is aan de

orde als er concrete aanleiding is om warmtekavels aan te wijzen en deze vast te leggen in een warmteprogramma. Dit is nu nog niet het geval.

Verkenningblok Plaswijck Kern: géén voorkeursscenario

Onderzoeksbureau DWTM heeft onderzoek gedaan naar de kansrijkheid van een grootschalig warmtenet in verkenningblok Plaswijck Kern¹. Belangrijkste conclusie: er is geen specifiek scenario dat zich op alle criteria positief van de andere scenario's onderscheidt. Dit wil onder andere zeggen dat de aanleg van een (hoge temperatuur) warmtenet nog steeds een variant is met nadelen (kosten, weinig draagvlak) en geen duidelijke voorkeur heeft boven individuele oplossingen (warmtepomp of klein collectief). Nu deze uitkomsten bekend zijn, rijst de vraag of grootschalige warmtenetten in het geheel genomen kansrijk zijn in Gouda.

Evaluatie: duidelijkheid, versnellen en intensiveren

In opdracht van het college voerde onderzoeksbureau DWTM tussen december 2023 en april 2024 een evaluatie van de uitvoering van de TVW uit². Hoewel uit de evaluatie blijkt dat er veel gebeurt, dat er veel dingen goed gaan en dat de samenwerking met de stad goed verloopt, levert de evaluatie ook een aanzet tot de benodigde aanscherpingen in de uitvoering van de warmtetransitie. Zo wordt duidelijk dat de TVW weliswaar compleet is, maar *niet concreet genoeg*. Inwoners hebben behoefte aan duidelijkheid. Dat geeft de gemeente als regisseur nu nog niet voldoende.

Verdere aanbevelingen uit de evaluatie die het college ter harte neemt:

- Gouda heeft de ambitie om CO₂ neutraal te zijn in 2040, maar loopt niet voorop.
- Een concrete strategie voor bedrijven (en andere specifieke doelgroepen) is nog niet ontwikkeld.
- Er wordt gevraagd om het versterken van de regierol van de gemeente en de samenwerking met partijen in de stad.
- Werk een gemeente-brede aanpak uit.
- En tot slot: leg een lange termijnstrategie vast in een uitvoeringsprogramma.

Ontwikkeling en inzicht Raad voor het Openbaar Bestuur

De herijking van het onderzoeksrapport *Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor Decentrale Overheden 2022-2030* (maart 2024), uitgevoerd door de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB), laat voor gemeenten een kostenstijging van 40% zien ten opzichte van de eerste berekening uit 2020. De ROB voorziet de kostenstijging van bijna 40% met name vanwege niet eerder meegerekende taken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan netcongestie of het oprichten van een warmtebedrijf. Dit zijn kosten die bij het opstellen van het Goudse bestuursakkoord in 2022 ook niet zijn meegenomen waardoor deze taken nu in de uitvoering niet goed van de grond komen. NB: het Gouds Isolatie Programma (GIP) wordt gefinancierd vanuit Specifieke uitkeringen (SPUK) vanuit het Rijk. Het is nog niet bekend of het nieuwe kabinet deze financiering op de huidige wijze zal voortzetten.

Bijsturen en ambitie 2040 CO₂ neutraal behouden

Het college heeft kennisgenomen van de resultaten van de onderzoeken die in Plaswijck Kern zijn uitgevoerd en van het rapport *Evaluatie Transitievisie Warmte*.

De onderzoeksfase naar haalbaarheid van een grootschalig warmtenet heeft in Plaswijck Kern langer geduurd dan waar in de planning van uit was gegaan. Deze vertraging heeft ook z'n doorwerking naar volgende wijken. Daarnaast heeft het college kennisgenomen van het standpunt van woningcorporaties Mozaïek Wonen en Woonpartners aangaande deelname aan een grootschalig warmtenet in Plaswijck Kern; beide woningcorporaties geven aan hieraan niet deel te willen nemen.

Het draagvlak voor de aanleg van grootschalige warmtenetten is daarmee onvoldoende.

Verder is de ambtelijke capaciteit relatief beperkt, zodat ook niet vol ingezet kan worden op ontwikkelen van een concrete gemeente-brede aanpak. En deze aanpak is nodig in de stad, waar

---

¹ Bijlage 2: Haalbaarheidsonderzoek Plaswijck-Kern

² Bijlage 1: Evaluatie Warmtetransitie Gouda

het grootste deel van de woningen uiteindelijk via een individuele oplossing aardgasvrij moet worden (*afbeelding 2, warmteoplossingen*).

Afbeelding 2: warmteoplossingen

Voortzetten van de huidige aanpak (onderzoek naar een warmteoplossing met daarna een verdiepend vervolgonderzoek zonder duidelijke uitkomsten in de warmteoplossing) kost veel tijd en middelen. Hierdoor komt de ambitie om in 2040 CO₂ neutraal te zijn onder druk te staan. Voor dat laatste wil het college niet kiezen; loslaten van de ambitie 2040 geeft niet de zekerheid dat 2050 wél gehaald wordt.

Het college kiest er daarom voor om te gaan voor een duidelijke, stadsbrede koers en wel die van

Isoleren, besparen en verduurzamen naar “klaar voor aardgasvrij”

Concreet betekent dit:

- In de uitvoering van de warmtetransitie wordt zoveel als mogelijk de focus gelegd op klaar-voor-aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving met als eindbeeld individuele oplossingen.
- Een uitzondering wordt gemaakt wanneer inwoners zelf initiatieven ontplooiën om naar een klein-collectieve warmteoplossing toe te werken.
- Over de koers wordt actief gecommuniceerd naar inwoners en andere partijen in de stad.
- De koers wordt uitgewerkt in een uitvoeringsstrategie.
- In de uitvoeringsstrategie worden onder andere randvoorwaarden voor all-electric uitgewerkt, zoals inpassing, geluidsoverlast, aanzicht, enzovoort.

Haalbaarheid en uitvoerbaarheid

Het verleggen van de focus naar isoleren en besparen zodat de gebouwde omgeving klaar wordt gemaakt voor een aardgasvrije situatie betekent niet dat alles ineens heel eenvoudig wordt.

Maar: nú verduurzamen is voor eigenaren in alle gevallen zinvol in de aanloop naar een aardgasvrije situatie.

Ook met deze aanpak zullen er Wijkuitvoeringsplannen (WUP's) opgesteld moeten worden, samen met bewoners en andere betrokkenen.

En hierbij moet tempo gemaakt worden; als Gouda in 2040 klaar wil zijn zullen alle WUP's rond 2030 klaar moeten zijn, zodat er nog een jaar of 10 overblijft voor eigenaren om over te schakelen naar een aardgasvrije situatie.

Kosten voor deze aanpak zijn in dit stadium niet precies in te schatten; de aanpak via het spoor van individuele oplossingen zal minder kosten met zich meebrengen dan de grootschalige aanleg van warmtenetten, maar er zal nog steeds meer capaciteit en geld nodig zijn dan op dit moment beschikbaar is. De uitvoeringsstrategie zal hierover meer duidelijkheid bieden.

Netcongestie

De focus op individuele oplossingen is met betrekking tot de netcongestie de minst gunstige oplossing. Echter: Stedin baseert de netverzwaring nu al op een all-electric situatie, dus de herziene focus heeft geen gevolgen voor Stedin.

Vervolgproces

Najaar 2024 zal het college uw raad uitnodigen om kaders vast te stellen voor de op te stellen uitvoeringsstrategie, die gericht zal zijn op stadsbrede inzet op isoleren, besparen en woningen/gebouwen voorbereiden op voornamelijk individuele warmteoplossingen.

Om de doelstelling Gouda CO₂ neutraal in 2040 te verwezenlijken wordt een integraal duurzaamheidsplan met een routekaart en tussendoelstellingen opgesteld. Via het duurzaamheidsdashboard wordt de voortgang gemonitord.

De te ontwikkelen uitvoeringsstrategie zal onderdeel worden van dit integrale plan.

Motie/toezegging

Om uitvoering te geven aan motie 07c2 M VVD (Periodiek informeren voortgang TVW) wordt de gemeenteraad elk kwartaal bijgepraat. Evalueren, bijsturen en actualiseren van de TVW en de koers geven invulling aan het andere onderdeel van de motie; "Uiterlijk drie jaar na vaststelling (8 december 2024) met de Raad te komen tot een bijgewerkte Transitie Visie Warmte en Participatiestrategie".

Bijlagen(n):

1. Evaluatie Warmtetransitie Gouda
2. Haalbaarheidsonderzoek Plaswijck Kern
3. Standpunt Mozaïek warmtenet Plaswijck
4. Standpunt Woonpartners warmtenet Plaswijck
5. [ROB rapport](#) (alleen via de link)